

1) The roots √वद् 'to speak' and √शुच् both belong to Class I. Form the 3rd Sg Pres of each.

वदति शोचति

2) Form the 3rd Sg Pres and translate the following roots:

Example: √पत् → पतति 'falls'

१) √कथ् - (X) कथयति - говорит

२) √यज् - (I) यजति - приносит жертву, поклоняется

३) √नी - (I) नयाति - ведёт

४) √इष् - (VI irreg.) इच्छति - желает

५) √स्निह् - (IV) स्निहति - любит

६) √शुच् - (I) शोचति - скорбит

७) √पूज् - (X) – पूजयति - поклоняться, чтить

८) √भू - (I) भवति - быть, существовать

९) √क्षिप् - (VI) √क्षिपति - бросать

१०) √मुच् - (IV) – मुञ्चति - освобождать

११) √जि - (I) जयति - побеждать, завоёвывать

१२) √स्मृ - (I) स्मरति - помнить

१३) √दृश् - (IV irreg.) - पश्यति - смотреть, видеть

3) The roots below are given in the grade in which they would appear in a dictionary. Identify what grade they are in, and form the other two grades. If the root ends in a vowel, give each grade as it would appear a) before a vowel and b) before a consonant. (Note: Not all of these roots actually appear in all grades; this is intended just as an exercise.)

Example: नी nī 'to lead' → guṇa ने- ne-, vṛddhi नै- nai- (before a consonant), guṇa नय्- nay-, vṛddhi नाय्- nāy- (before a vowel).

१) √भू быть → भू → भो\भव् → भौ\भाव्

२) √बुध् будить, понимать - बुध् → बोध् → बैध्

३) √कृ делать, создавать - कृ → कर् → कार्

४) √गम् идти - ग्म् → गम् → गाम्

५) √इ 'to go' - इ → अय्\ए → आय्\ऐ

- ६) √कृप् 'to be suitable' - कृप् → कल्प् → काल्प्
 ७) √भी 'to fear' - भी → भय् \ भे → भाय् \ भै
 ८) √मन् 'to think' - मन् → मन् → मान्
 ९) √जि побеждать \ завоёвывать - जि → जय् \ जे → जाय् \ जै
 १०) √पत् падать, летать – पत् → पत् → पात्
 ११) √त्यज् покидать, оставлять – त्यज् → त्यज् → त्याज्
 १२) √स्वप् 'to sleep' - स्वप् → स्वप् → स्वाप्

4) The forms below are built from verbal roots that have already been introduced. Identify the roots and give them in whatever grade they would be listed in a dictionary. (Chapter 17 ('Noun formation') describes in detail how words are related to each other in Sanskrit.)

- १) भारः → √भृ (I) нести, держать
 २) हर्षः → √हृष् (IV) радоваться, быть счастливым
 ३) लेखः → √लिख् - (VI) писать
 ४) क्षेपः → √क्षिप् - (VI) бросать
 ५) स्मृतिः → √स्मृ - (I) помнить, вспоминать
 ६) नतिः → √नम् - (I) кланяться, поклоняться
 ७) पातः → √पत् - (I) падать, летать
 ८) चिन्ता → √चिन्त् (X) думать, волноваться
 ९) जेता → √जि - (I) побеждать, завоёвывать
 १०) त्यागः → √त्यज् - (I) покидать, оставлять
 ११) दर्शनम् → √दृश् - (IV) видеть, смотреть
 १२) स्नेहः → √स्निह् - (IV) быть привязанным, любить
 १३) शोकः → √शुच् - (I) скорбеть, причитать
 १४) नमः → √नम् - (I) кланяться, поклоняться
 १५) नेता → √नी- (I) вести
 १६) प्रभावः → √भू - (I) быть, существовать
 १७) द्रवः → √द्रु - (I) бежать

5) In Sanskrit, give the 3rd Sg forms of the causatives of the following verbs.

Example: 'to fall': √पत् → पातयति 'he causes to fall; throws'

1) to mourn: √शुच् → शोयचति → заставляет скорбеть

2) to lead: √नी → नैयति → заставляет вести

3) to love: √स्निह् → स्नेहयति → влюблять

4) to take: √ह् → हरयति → заставлять брать, давать

5) to run → √द्रु → द्रव्यति → заставлять бежать, гнать

6) to stand √स्था → स्थापयति → устанавливать

7) to grow √वृध् → वार्धयति → растить

6) Review exercise: translate the following verb forms. Examples: रक्षसि – ‘you protect’

१) शोचन्ति - они скорбят

२) भरथ - вы держите

३) तिष्ठति - он стоит

४) हृष्यथ: - вы двое радуетесь

५) पूजयाव: - мы вдвоём почитаем

६) बोधामि - я просыпаюсь, я понимаю

७) करोति - он делает

८) they cause (someone) to run - द्रव्यति

९) लिखसि - ты пишешь

१०) कथयथ - (X) вы говорите

११) इच्छाम:- мы желаем

१२) स्मरत: - они (двоем) помнят

१३) त्यजन्ति - они покидают

१४) I see - पश्यामि

१५) हरसि - ты берёшь

१६) you (Sg) bow - नमसि

१७) विशामि - ты заходишь

१८) भवति - он живёт

१९) भारयथ: - вы заставляете держать

१०) वेशयसि - caus., заставляешь заходить (приглашаешь?)

7) Translate into English.

१) प्रियं गृहं त्यजामः अश्वान् च नगरं प्रति नयामः ।

любимый дом покидаем и коней к городу ведём.

२) मित्र अपि देवान् वचनैः श्लोकैः च पूजयसि ।

друг даже богам словами и стихами поклоняется

३) ईश्वराः पुरं वर्धयन्ति ।

владыки город растят.

४) बालौ किम् अत्र तिष्ठथः न च गृहे भवथः ।

двое детей почему здесь стоите а не дома?

५) बालः मित्रेण सह गृहात् द्रवति ।

ребёнок с другом из дома убегает.

६) शूराः नराः व्याघ्रं वनं प्रति द्रावयन्ति ।

Смелые люди тигра в лес гонят.

७) अपि क्षत्रियाः पापान् युद्धे पातयन्ति ।

Даже кшатрии грехи в битве отбрасывают

८) शूरः अश्वः व्याघ्रात् नरं रक्षति ।

Смелый конь от тигра человека защищает.

९) मित्राणि एव स्मरामि गृहं च नयामि ।

Друзей только вспоминаю и домой веду.

१०) क्षत्रियाः अपि युद्धे पापं जयथ जनान् च नगरं प्रति नयथ ।

Кшатрии даже в битве грех побеждаете и людей в город ведёте.

READINGS

Like Father, Like Son

अवश्यं पितुः आचारं पुत्रः समनुवर्तते ।

Необходимо отца поведению сыну следовать

न हि केतकवृक्षस्य भवति आमलकीफलम् ॥

Ибо дерево кетаки не даёт плоды (возникают плоды) амлаки (манго?)

The Natural Circle of Things

अन्नात् भवन्ति भूतानि पर्जन्यात् अन्नसं भवः ।

Из пищи появляются живые существа, из дождя еда возникает.

यज्ञात् भवति पर्जन्यः (...) ॥

от ягьи возникает дождь.